

Hoe observeer je in de klas?

“Een vliegende start”

Donderdag 15 oktober 2015

Rosanne Zwart

Welkom en voorstellen

- Ik begeleid startende docenten
- Ik werk op een school
- Ik werk op een universiteit of Hogeschool
- Ik heb ervaring met het ICALT instrument
- Ik ben betrokken bij een BSL-programma

ICALT-observatie

ICALT = International Comparative Analysis of Learning and Teaching

= observatie van pedagogisch didactische vaardigheden
in de klas

rijksuniversiteit
 groningen

faculteit gedrags- en
 maatschappijwetenschappen

lerarenopleiding

Universiteit Utrecht

Centrum voor Onderwijs en Leren

ICALT en het BSL-programma

© MARK ANDERSON

WWW.ANDERTOONS.COM

"Who's the new guy?"

Begeleidingsprogramma's startende leraren

ICALT en het BSL-programma

- Twee manieren:

1. Grootschalig landelijk onderzoek (experiment)

rijksuniversiteit
groningen

faculteit gedrags- en
maatschappijwetenschappen

lerarenopleiding

2. Handvat voor het begeleiden van de professionele ontwikkeling van (startende leraren)

Waarom ICALT?

Ontwikkelingen in onderzoek

Van:

- De meeste verschillen in prestaties van leerlingen worden verklaard door verschillen in intelligentie en achtergronden
- De leraar doet er nauwelijks toe

Naar:

- De leraar doet er wel toe (15-25% van de verschillen)

Goed toegankelijke samenvattingen:

Robert Marzano (2008). **Wat werkt in de klas.** Middelburg: Bazalt.

John Hattie (2009). **Visible learning** A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement. London: Routledge.

John Hattie (2012). **Visible learning for teachers** maximizing impact on learning. London: Routledge.

Wat doet er dan toe?

Betere prestaties en meer leerwinst door:

Universiteit Utrecht

Centrum voor Onderwijs en Leren

Niet alles is vatbaar voor observatie

Stellen van minimumdoelen

Afstemmen van het onderwijs op verschillen tussen leerlingen

Voldoende leer- en instructietijd bieden

Aanleren van leerstrategieën

Monitoren van vorderingen van leerlingen

Intensieve en activerende les

Speciale hulp voor zwakke leerlingen

Duidelijk gestructureerde instructie

Veilig en stimulerend onderwijsleerklimaat

Efficiënte lesorganisatie

Wel vatbaar voor observatie:

- **Veilig en stimulerend leerklimaat**
- **Efficiënte lesorganisatie**
- **Duidelijk gestructureerde instructie**
- **Intensieve en activerende les**
- **Afstemmen op verschillen tussen leerlingen**
- **Aanleren van leerstrategieën**

Veilig en stimulerend leer-klimaat	...toont in gedrag en taalgebruik respect voor leerlingen	1 2 3 4	<i>...laat leerlingen uitspreken</i>	0 1
			<i>...luistert naar wat leerlingen te zeggen hebben</i>	0 1
			<i>...maakt geen rolbevestigende opmerkingen</i>	0 1
	...zorgt voor een ontspannen sfeer	1 2 3 4	<i>...spreekt de leerlingen op een positieve manier aan</i>	0 1
			<i>...reageert met humor en stimuleert humor</i>	0 1
			<i>...accepteert dat leerlingen fouten maken</i>	0 1
			<i>...straalt warmte en empathie uit naar alle leerlingen in de klas</i>	0 1
	...ondersteunt het zelfvertrouwen van leerlingen	1 2 3 4	<i>...koppelt op een positieve manier terug op vragen en opmerkingen van leerlingen</i>	0 1
			<i>...geeft leerlingen complimenten over hun werk</i>	0 1
			<i>...honoreert de bijdragen van leerlingen</i>	0 1
...zorgt voor wederzijds respect	1 2 3 4	<i>...stimuleert leerlingen naar elkaar te luisteren</i>	0 1	
		<i>...treedt op wanneer er om leerlingen wordt gelachen</i>	0 1	
		<i>...houdt rekening met (culturele) verschillen en eigenaardigheden</i>	0 1	
		<i>...bevordert de onderlinge solidariteit onder leerlingen</i>	0 1	
		<i>...bevordert dat leerlingen activiteiten als groepsgebeurtenis ervaren</i>	0 1	

Inspirerend onderwijs is

Vragen tot nu toe?

REPEATEDLY SHARPENING PENCIL

MAKING FACES IN WINDOW

STICKING OUT FOOT TO TRIP OTHER KIDS

COMING IN LATE

STARING

IGNORING DISRUPTIONS

PLOTTING CAREER CHANGE

- NOT PICTURED
- Setting off false fire alarms
 - Smoking in restroom
 - Breaking into lockers
 - Smearing teachers' peanut butter

WHISPERING

LIP-READING

FORGETTING TO BR...

SPITTING

PASSING NOTES

MAKING 'FACE' FE

BANGING PENCIL

Zoveel tegelijkertijd te zien!

• Wat is wat je wel/niet ziet waard?

ING CHING

RETENDING TO WORK

CURSING TEACHER UNDER BREATH

WHISTLING

READING COMIC BOOK

IMAGINARY HARMONICA

COMBING HAIR

THROWING SMALL OBJECTS AT RANDOM

MAKING CAT NOISES

DAYDREAMING

SLEEPING

SINGING

DRAWING CARTOONS

JABBING KID'S BACK

MAKING RUDE NOISES

EATING LUNCH

CARVING UP DESK

Een gesprek over de observatie van Sarah

→ Vakcoach

“Sarah heeft zich goed ontwikkeld. Ik heb er alle vertrouwen in dat zij een goede leraar wordt.”

→ Schoolopleider

“Ja, zij heeft inderdaad een doelmatig klasmanagement, maar bij de laatste les die ik van haar zag waren er veel leerlingen die na de uitleg niet wisten wat de lesdoelen waren en welke materialen ze voor de opdrachten konden gebruiken.”

→ Vakcoach

“Ja, en ik heb nog niet gezien dat ze zorgt voor interactieve instructie of het kritisch denken van leerlingen stimuleert. De werkvormen die ze hanteert zijn wel activerend.”

→ Waar kan Sarah aan werken?

Wat is nu het vaardigheidsniveau van Sarah?

Een gesprek over de observatie van Sarah

→ Vakcoach

“Sarah heeft zich goed ontwikkeld. Ik heb er alle vertrouwen in dat zij een goede leraar wordt.”

→ Schoolopleider

“Ja, zij heeft inderdaad een doelmatig klasmanagement (=score 8), maar bij de laatste les die ik van haar zag waren er veel leerlingen die na de uitleg niet wisten wat de lesdoelen waren (=score 15) en welke materialen ze voor de opdrachten konden gebruiken (=score 17).”

→ Vakcoach

“Ja, en ik heb nog niet gezien dat ze zorgt voor interactieve instructie (=score 21) of het kritisch denken van leerlingen stimuleert (=score 22). Ze betreft al wel alle leerlingen bij de les (=score 14).”

→ Waar kan Sarah aan werken?

Domein	Item	Score	Normering
<i>Instructie</i>	bevordert dat leerlingen hun best doen	V 10	
<i>Lesorganisatie</i>	gebruikt leertijd efficiënt	V 11	
<i>Lesorganisatie</i>	gaat tijdens verwerking na of leerlingen opdrachten goed uitvoeren	V 12	
<i>Activeren</i>	stelt vragen die leerlingen tot denken aanzetten	X 13	
<i>Instructie</i>	betreft alle leerlingen bij de les	V 14	Score Sarah
<i>Instructie</i>	verduidelijkt bij de aanvang van de les de lesdoelen	X 15	
<i>Activeren</i>	hanteert werkvormen die leerlingen activeren	V 16	
<i>Instructie</i>	duidelijke uitleg van didactische hulpmiddelen en opdrachten	X 17	ZvNO Sarah
<i>Activeren</i>	stimuleert leerlingen om over oplossingen na te denken	X 18	
<i>Instructie</i>	gaat tijdens instructie na of leerlingen de leerstof hebben begrepen	X 19	
<i>Activeren</i>	stimuleert het zelfvertrouwen van zwakke leerlingen	X 20	
<i>Activeren</i>	zorgt voor interactieve instructie	X 21	
<i>Leerstrategieën</i>	moedigt kritisch denken van leerlingen aan	X 22	
<i>Leerstrategieën</i>	bevordert het toepassen van het geleerde	X 23	
<i>Leerstrategieën</i>	laat leerlingen hardop denken	X 24	
<i>Leerstrategieën</i>	leert leerlingen hoe complexe problemen te vereenvoudigen	X 25	
<i>Differentiatie</i>	gaat na of de lesdoelen werden bereikt	X 26	
<i>Leerstrategieën</i>	stimuleert het gebruik van controle activiteiten	X 27	

Coachingscyclus in de ZvNO

